TKL

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos

Kertomus vuoden 2012 toiminnasta

Kertomus vuoden 2012 toiminnasta

s. 2.....Vuosi 2012 lyhyesti
s. 2.....Toiminta-ajatus
s. 2-3.....Toimitusjohtajan katsaus
s. 3.....Liikennepalvelut
s. 4.....Energia ja ympäristönsuojelu
s. 4.....Sisäinen valvonta
s. 5.....Riskien hallinta
s. 5.....Tiedotus ja markkinointi
s. 5.....Henkilökunta
s. 6.....Johtokunta
s. 7.....Tilinpäätös
s. 8.....Tuloslaskelma
s. 9.....Tase
s. 10.....Rahoituslaskelma
s. 11.....Historiaa
s. 12.....Yhteystiedot

Lyhyesti

	2012	2011	2010	2009
Matkat vaihtoineen (milj.)	22,1	21,8	23,2	23,7
Ajokilometrit (milj.)	9,6	9,8	10,6	10,9
Linjakilometrit (milj.)	8,9	9,1	9,9	10,2
Vakinainen henkilöstö	303	312	329	355
Linja-autoja	132	133	138	155
Liikevaihto (milj. euroa)	27,9	26,8	28,5	29,5
Konsernituki (milj. euroa)	3,1	3,1	3,1	3,1

Toiminta-ajatus

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen toiminta-ajatus on tuottaa korkealuokkaisia paikallisia joukkoliikennepalveluja kestävän kehityksen mukaisesti, joustavasti, taloudellisesti ja turvallisesti.

Paino: Fast Point Oy, Tampere 2013
Kuvat: Pekka Pirhonen ja TKL

Toimitusjohtajan katsaus

Vuonna 2012 Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksella jatkettiin toiminnan kehittämistä ja tehostamista kaupunginvaltuuston aiemmin hyväksymien linjausten mukaisesti.

Työssä on edetty menestyksekkäästi ja TKL:n toiminnassa on saavutettu asetettuja tavoitteita.

Pääpaino kehittämistoiminnoissa on kohdistunut työvuorosuunnittelun tehostamiseen ja työtehtävien, sekä siitä kuljettajille kertyvien olosuhdelisien, demokraattisempaan jakoon. Muutosvastarintaakin on luonnollisesti osan henkilöstöä parissa ilmennyt ja kehittämistoimintoihin liittyen on siksi järjestetty myös henkilöstötilaisuuksia. Tehostamista on suoritettu myös toimihenkilöpuolella, jossa eläkejärjestelyjen yhteydessä on työtehtäviä järjestelty uudelleen. Vakituisen henkilöstön määrä onkin laskenut vuoden 2012 aikana yhteensä yhdeksällä, joista kolme on ollut toimihenkilöitä.

Keväällä jätti TKL:n toiminnan ja seudullisen joukkoliikenteen kehittymistä valvonut seurantaryhmä raporttinsa Tampereen kaupunginhallitukselle. Saadun raportin perusteella kaupunginhallitus teki kesäkuussa päätöksen, jonka mukaan aiemmin esillä ollutta vaihtoehtoa mahdollisesta osittaisesta kaluston ja henkilöstön liikkeenluovutuksesta lykätään. Asia otetaan uudelleen käsiteltäväksi aikaisintaan vuoden 2013 lopulla ja viimeistään vuoden 2015 aikana.

Joukkoliikenteen tilaaja kilpailutti vuonna 2012 vain linjan 11 kesäajan liikennöinnin. Syksyllä 2012 omalta tuotannolta hankittiin lisääntyneen liikennöintitarpeen myötä jonkin verran aiemmin arvioitua enemmän liikennesuoritetta. Kasvanut tilausmäärä tuli TKL:lle yllätyksenä ja aiheutti loppuvuoden kestäneen päivittäisen kalusto- ja henkilöstöhaasteen.

Nousujen määrä Tampereen kaupungin joukkoliikenteessä jatkoi kasvu-uralla. Kokonaiskasvu vuonna 2012 oli 5,5%. Kasvua vauhditti lisääntynyt palvelun tarjonta. Matkustajamäärä laskettuna ajettua linjakilometriä kohden nousi TKL:n operoimassa liikenteessä noin 2,6%.

Tampereella heinä-elokuussa pidetyt Asuntomessut yhdessä Särkänniemen parkkipaikkakuljetusten ja syksyn kasvaneen linjaliikenteen tilauksen kanssa nostivat tilikauden liikevaihdon budjetoitua suuremmaksi. Kasvanut suoritemäärä lisäsi eritoten polttoainekuluja, jonka alkuvuodesta tapahtunutta hinnannousua uuden tuotantosopimuksen mukainen hintaindeksi kompensoi

jälkijättöisesti. Kaluston huoltoon ja korjaukseen jouduttiin panostamaan niin ikään budjetoitua enemmän, jotta riittävä määrä kalustoa saatiin ajoon. Henkilöstömenojen osalta huomioitiin ensi kertaa myös ns. työaikapankkiin kertyneet vapaat. Tilikauden kokonaistulos muodostui edellisvuoden kaltaiseksi, ollen runsaat 0,7 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuoden 2012 tilikauden ylijäämä vahvistaa osaltaan edellisvuosina positiiviseksi saatua TKL:n aiempien vuosien tuloskertymää.

Investointeja vuonna 2012 tehtiin vain linja-autokalustoon. Uusia Volvon matalalattiallisia telilinja-autoja rekisteröitiin kolme kappaletta. Varsinainen vuoden uutuus oli kuitenkin pitkään odotetut Solariksen hybridibussit. Toinen TKL:lle hankituista hybridibusseista sai myös ylleen joukkoliikenteen tilaajan järjestämän kilpailun voittoisan ”BlueBlob” –kuosin. Uusien bussien ohella kalustoa vahvistettiin viidellä käytettynä hankitulla bussilla. Kalustoinvestointeja tehtiin yhteensä 1,49 miljoonalla eurolla.

Edellisvuonna sairauspoissaoloissa saavutettuun äärimmäisen pieneen lukemaan ei aivan ylletty. Koko vuoden taso 16,6 sairauspäivää alittaa kuitenkin omaksi pitkän aikavälin tavoitteeksi asetetun kaupungin keskimääräisen poissalojen määrän.

Joukkoliikenteen tilaaja suoritti vuoden aikana edellisvuosien tapaan asiakastyytyväisyysmittauksia. Mittausten tulokset osoittivat, että oman tuotannon palvelun laatu on selkeästi kehittynyt ja TKL saavuttikin laatupalkkioon oikeuttavan tason.

Yhteistyössä henkilöstön kanssa päivitettiin tilikauden aikana myös TKL:lla uusi talokohtainen työehtosopimus, jossa puolin ja toisin joustoja hakemalla on pyritty parantamaan niin toiminnan tehokkaaseen järjestämiseen kuin työviihtyvyyteen vaikuttavia seikkoja. Uusi sopimus astuu voimaan 1.2.2013.

Vuonna 1970 perustettu Paikallisliikenneliitto on muuttunut lähes yksinomaan tilaajaorganisaatioiden järjestöksi, josta liikennöitsijät pääsääntöisesti ovat eronneet. TKL:n ero astui voimaan marraskuussa 2012.

Kertomusvuoden lopussa Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen palveluksessa oli kaikkiaan 355 henkilöä ja käytössä olevien linja-autojen määrä oli 132.

Pekka Pirhonen
Toimitusjohtaja

Liikennepalvelut

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos on toiminut vuodesta 2006 lukien tilaaja-tuottaja –mallin mukaisena Tampereen kaupungin oman tuotannon yksikkönä. Toiminta pohjautuu joukkoliikenteen tilaajan, Tampereen joukkoliikenteen, kanssa solmittuun tuotantosopimukseen. Nykyinen tuotantosopimus on solmittu vuosille 2012-2020. Tuotantosopimuksen nojalla TKL toimii oman tuotannon yksikkönä, joka tarvittaessa pystyy nopeasti vastaamaan liikennesuoritteen kysynnässä tapahtuviin muutoksiin. Oman tuotannon rooli korostuu myös uuden tekniikan ja uusien sovellusten sekä liikennekentän pilottiyrityksenä.

Käytössä olevassa järjestelmässä joukkoliikenteen palveluiden suunnittelu ja toteutus sekä lippu- ja informaatiojärjestelmien kehittäminen näihin liittyvine asiakaspalveluineen kuuluvat tilaajayksikön tehtäviin. Joukkoliikenteen tilaajan tehtäviin kuuluu niin ikään reittien suunnittelun, aikataulujen ja autokiertojen suunnittelun, yhteistariffiliikenteen clearingin eli rahanjaon, lippujen myyntiverkoston, tariffisuunnittelun, palveluliikenteen suunnittelun sekä joukkoliikenteen yleisen tiedotuksen ja markkinoinnin ohella hankkia ja tarvittaessa kilpailuttaa joukkoliikennesuoritteet, arvioida joukkoliikennetarvetta ja sen kehitystä sekä kehittää ja koordinoida seudullista joukkoliikenneyhteistyötä. Viime mainittua työtä edistämään on perustettu myös seudullinen joukkoliikennelautakunta, johon kuuluvat Tampereen ohella Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Oriveden, Pirkkalan, Vesilahden ja Ylöjärven kuntien edustajat.

Tampereen joukkoliikenteen liikennettä operoivat TKL:n ohella seuraavat yksityisen sektorin operaattorit: Väinö Paunu Oy, Länsilinjat Oy, Lauri Möttö Ky ja Atro Vuolle Oy.

Edelleen käytössä on myös vuonna 1996 alkanut yhteistariffiliikenne, mikä mahdollistaa Tampereen matkakortin käytön Tampereen kaupungin sisällä tapahtuvissa matkoissa aiemmin mainittujen operaattoreiden lisäksi myös Helmikkala Ky:n, Luopioisten Linja Oy:n ja Valkeakosken Liikenne Oy:n autoissa.

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen operoimassa liikenteessä maksuksi kelpuutetaan myös Tampereen kaupunkiseudun seutulippu sekä alueelliset Matkahuollon seutulipputuotteet.

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos haluaa panostaa joukkoliikenteessä ympäristöasioiden ohella asiakaspalvelun laatuun. Myös esteettömyyteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Viime vuosina hankittujen uusien autojen keskisillat ovat entistä avarampia ja niissä on myös erillinen turvakaarin varusteltu pyörätuolipaikka.

Tampere on erilaisten kongressien, kokousten, messujen sekä urheilujuhlien kaupunki. Joukkoliikenteen ammattilaisena TKL tarjoaa osaamistaan ja kalustoaan myös tilausajoihin. Särkänniemeen saapuvat vieraat on jo vuosia kuljetettu TKL:n kyydissä parkkipaikalta huvipuiston portille. Useat yritysten järjestämät tapahtumat sekä erilaiset messut hoituvat vuosittain TKL:n lisäpalveluiden avulla.

Kansallisina juhlapyhinä sekä pikkujouluaikaan TKL operoi normaaliliikenteen ohella tilaajan määrittelyiden mukaisia ylimääräisiä vuoroja. Jouluaattoillan ikimuistoiseen perinteeseen on kuulunut Kalevankankaan ja Lamminpään hautausmaille järjestetyt, asiakkaille ilmaiset, kuljetukset.

Linja-autokalusto

Vuonna 2012 uushankinnat olivat kolme kappaletta teliautoja ja kaksi kappaletta kaksiakselisia diesel-sähkö -hybridibusseja. Teliautojen merkiksi kilpailutuksen perusteella valikoitui Volvo 8900 -sarja. Näiden autojen alustat on valmistettu Boråsissa ja korit on rakennettu Säfflessä. 7-litraisella moottorilla varustetut autot ovat jäähdytysilmastoituja ja täyttävät tiukat Euro EEV –ympäristönormit. Edellisen vuoden tapaan myös näihin autoihin valittiin matkustusmukavuutta lisäävät Franz Kiel GmbH:n valmistamat pehmeät istuimet. Näiden autojen virallinen tyyppi on Volvo 8907RLE 6X2. Lisäksi näitä autoja päädyttiin tilaamaan vielä neljä kappaletta lisää ja autot toimitetaan vuoden 2013 alkupuoliskolla.

Niin ikään hybridibussien hankinta kilpailutettiin. Kilpailun voitti puolalainen Solaris Bus & Coach S.A. Näissä 12,9 metriä pitkissä busseissa toimintaperiaate on rinnakkaishybridi. Autoissa on poikkeuksellisesti ovitus 1+2+0. Näissä autoissa on toki myös ilmastointi ja Kiel:n pehmeät penkit. Autot alittavat Euro EEV-päästönormit ja ne ovat tällä hetkellä puhtaimmat ja polttoainetaloudellisimmat linja-autot Tampereella.

Jo vuonna 2009 alkaneen käytännön mukaisesti uusiin linja-autoihimme asennettiin myös EU-direktiivin mukainen erityisvarustus pyörätuolimatkustajien kuljettamiseksi. Turvakaaret ja vahvistetut rampit mahdollistavat esim. painavien sähköpyörätuolien sekä kevyempien ns. sähkömopojen kuljettamisen autoissa.

Uusien autojen lisäksi TKL hankki lisääntyneeseen liikennetarpeeseen myös viisi kappaletta käytettyjä autoja. Kilpailutuksen perusteella ostettiin neljä kappaletta käytettyjä Volvo 8707 RLE autoja sekä myöhemmin yksi käytetty Scania L94-Ikarus –bussi.

Vuoden 2012 aikana käytöstä poistettiin yhteensä 14 autoa, joista 4 oli nivelbusseja, 1 midibussi ja 9 kaksiakselisia busseja.

TKL:n kaikki nykyiset linjaliikenteen 132 linja-autoa ovat matalalattiaisia. Näin eritoten liikuntarajoitteisten ja vaikkapa lastenvaunujen kanssa matkustavien asiakkaiden matkustaminen sujuu helpommin. TKL:n kaluston keski-ikä 8,0 vuotta kestää hyvin vertailun Suomessa.

Kunnossapito

Korjaamo- ja huoltotoiminnot sekä polttoaine ostettiin entiseen tapaan pääsääntöisesti Tampereen Infran korjaamopalveluilta. Pienemmässä määrin korjaus- ja huoltopalveluista ostettiin tämän ohella mm. Volvo Finland Ab:lta, Oy Scan-Auto Ab:lta ja Baltic Busland Oü:lta.

Kuten aiemminkin, niin myös vuonna 2012 peruskorjattiin linja-autoja, joiden tekniikka oli vielä hyvässä kunnossa, mutta matkustamo ja ulkokuori kulunut. Kunnossapitokulut olivat kaikkiaan noin 3,73 milj. euroa, joista Tampereen Infran osuus oli 3,28 milj. euroa.

Ajokilometrejä TKL:n kalustolle kertyi vuonna 2012 kaikkiaan 9,6 miljoonaa.

Energia ja ympäristönsuojelu

Polttoaine

Polttoaineen kulutusta voidaan seurata autoittain tai kokonaisuuksina huolto-ohjelmasta. Autokohtaisella seurannalla on vaivatonta löytää vialliset autot, jotka saattavat kuluttaa muita enemmän polttoainetta ja ottaa ne heti korjattaviksi. Tällä seurannalla voidaan myös vertailla eri autosarjojen kulutuseroja ja käyttää tätä tietoa hyväksi tulevien autohankintojen suunnittelussa.

Polttoainetta käytettiin vuonna 2012 noin 4,52 milj. l, joten vuoden keskikulutus oli nyt 46,9 l/100 km. Keskikulutus kasvoi edellisvuodesta 0,7 l/100 km. Kasvun taustalta löytyvät sekä osin linjaliikenteessä tapahtuneet muutokset että poikkeuksellisen suuret messu- ja huvipuistokuljetukset.

Ympäristö

Ympäristönsuojelun päätavoitteet Tampereen Kaupunkiliikenteellä painottuvat kaluston hankintaprosessiin. Uudet, vuosina 2010-2012 hankitut autot on varustettu kiihtyvyyttä rajoittavalla tekniikalla. Tämän tavoitteena on vähentää kulutusta ja päästöjen muodostumista. Kiihtyvyydeltään rajoitetuissa autoissa on muita autoja merkittävästi pienempi polttoaineenkulutus sekä pienemmät CO2-päästöt.

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että liikelaitoksen toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Johtokunta ohjaa ja valvoo Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen toimintaa. Johtokunta vastaa hallinnon ja talouden toiminnan sekä sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. TKL:n toimitusjohtaja johtaa ja kehittää johtokunnan alaisena toimintaa, huolehtii liikelaitoksen hallinnosta sekä talouden ja sisäisen valvonnan järjestämisestä.

TKL:llä on käytössä johtokunnan 20.4.2011 hyväksymä sisäisen valvonnan päivitetty suunnitelma.

Seuraavassa on esitetty sisäisen valvonnan järjestelyt kohdealueittain TKL:llä.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai oikeusseuraamus ei Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen tiedossa ole.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tuloksen muodostumisesta ja talousarvion toteutumisesta sekä siinä esiintyneistä poikkeamista ja sen johdosta tehdyistä toimenpiteistä sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta on kerrottu tässä toimintakertomuksessa.

Riskienhallinnan järjestäminen

Johtokunta on hyväksynyt 20.4.2011 TKL:n riskienhallintasuunnitelman, jossa on tunnistettu merkittävimmät toimintaa vaarantavat riskit ja miten niihin vastataan. Riskienhallinta ja sen seuranta on vastuutettu. Tilikauden aikana ei ole raportoitu merkittävistä riskeistä, joista olisi aiheutunut vahinkoa.

Omaisuuden hankinta, luovutukset ja hoidon valvonta

Tilikauden aikana on kirjattu sekä omaisuuden luovutusvoittoja että luovutustappioita vanhojen käyttökelvottomien bussien myynnin yhteydessä. Näiden määrät ovat kuitenkin vähäisiä ja yhteisvaikutukseltaan toisensa kumoavia. Lisäksi tilikauden aikana on kirjattu kirjanpitoarvon ja käyvän arvon välisenä erotuksena ennenaikaisia poistoja noin 195.000 euroa. Merkittäviin korvaus- tai muihin oikeudellisiin vastuisiin ei tilikauden aikana ole jouduttu.

Sopimustoiminta

TKL:n sopimushallinta on vastuutettu. Johdon tiedossa ei ole sopimuksista aiheutuneita negatiivisia seuraamuksia.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos on tehnyt itsearvioinnin sisäisen valvonnan järjestelyistä sisäisen tarkastuksen kehittämän arviointimallin avulla.

Kokonaisarviona Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen johto lausuu, että Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen sisäinen valvonta on pääosin hyvällä tasolla. Merkittäviä sisäisen valvonnan puutteita ei ole todettu.

Parantamista ja kehittämistä vaativat keskeiset asiat

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelmat on tarkoitus päivittää seuraavalla tilikaudella.

Riskienhallinta

Riskienhallintaan liittyvät asiat käsitellään TKL:n johtoryhmässä. Riskienhallinnan käytännön toimista vastaa liikennepäällikkö.

Johtokunnan hyväksymän riskienhalllintasuunnitelman ohella on aiemmin vahvistettu myös varautumissuunnitelma, jossa on huomioitu erikseen määritellyt tehtävät sekä vastuuhenkilöiden yhteystiedot ja tiedonvaihtosuunnitelmat.

Toiminnan ja talouden kannalta merkittävimpänä riskinä on viime vuosina näyttäytynyt polttoaineen hinnan nouseva trendi. Uudessa tuotantosopimuksessa olevalla indeksiehdolla riskiä kuitenkin on operaattorin näkökulmasta laskettu niin merkittävästi, että erillisiin suojaamistoimiin ei ole katsottu olevan tuottajalla tarvetta.

Edellisvuonna solmitun uuden, linja-autokalustoa koskevan, vakuutussopimuksen kumulatiivinen omavastuuosuus rajaa osaltaan liikennevahinkoihin kohdistuvaa riskiä.

Tiedotus ja markkinointi

Joukkoliikenteen tiedotuksesta ja markkinoinnista vastaa vakiintuneeseen tapaan joukkoliikenteen tilaaja.

Joukkoliikenneyksikkö julkaisee aikataulukirjat keväällä ja syksyllä sekä muuta yleisölle suunnattua tiedotusmateriaalia.

TKL:n sisäinen tiedotuslehti Tilkku ilmestyy neljännesvuosittain.

TKL:n omilta internet-sivuilta löytyy, joukkoliikenteen palveluihin ohjaavan pääsivun ohella, lisätietoa kaupungin oman tuotannon operaattorista, TKL:stä.

Henkilökunta

Vuoden 2012 lopussa Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksella oli vakinaista henkilökuntaa 303 ja tilapäistä 52 eli edellisvuoteen nähden kokonaismäärä oli 17 henkilöä enemmän. Vuoden vaihteessa oleva henkilöstön määrä kasvoi joukkoliikenteen tilaajan loppuvuodesta kasvaneen suoritetilauksen myötä. Vakituisen henkilöstön määrä laski niin kuljettajien kuin toimihenkilöidenkin osalta.

TKL:n työyhteisö on varsin monikulttuurinen. Henkilökunnasta oli vuoden 2012 lopussa 22% maahanmuuttajataustaisia. Henkilökunnan keski-ikä vuoden lopussa oli 47,4 vuotta.

Vuoden 2012 aikana toimitusjohtaja käytti kaupunginhallituksen henkilöstöjaoston hänelle delegoimaa päätösvaltaa mm. vakanssien täyttämiseen ja palkkaukseen liittyvissä asioissa.

TKL:lla on voimassa hyväksytty kaupungin henkilöstöstrategiaan pohjautuva henkilöstöpolitiikan kehittämissuunnitelma, joka on delegointipäätöksen edellytyksenä.

Vuodelta 2012 myöhempään ajankohtaan siirretyt päätökset mahdollisesta osittaisesta liikkeenluovutuksesta voivat tulevina vuosina vaikuttaa merkittävällä tavalla TKL:n henkilöstömäärään ja rekrytointitarpeisiin.

Edellisvuonna selkeästi kohonneet, työhyvinvointimatriisiin perustuvat, mittaustulokset kokivat jonkin asteista rekyyliä. Tähän vaikuttivat eritoten lisääntyneet työtapaturmat sekä sairauspoissaolojen hienoinen kasvu. Pienestä korjausliikkeestä huolimatta sairauspoissaoloissa saavutettiin asetettu tavoite niiden jäädessä alle koko kaupunkikonsernin keskiarvon.

Kaupungin yleinen heikko taloudellinen tulos ei mahdollistanut henkilöstölle suunnatun tuottavuuspalkkiorahan maksua, vaikka TKL:n osalta tavoitteet oli saavutettu. Konsernitason järjestelmän ohella TKL:llä kokeiltiin omassa työyhteisössä kollektiivista palkitsemisjärjestelmää. Tämä kuitenkin osoittautui aiemmin käytössä ollutta yksilöllistä palkitsemisjärjestelmää heikommin kannustavaksi. Henkilöstön motivointiin ja palkitsemiseen käytettiin pienessä määrin myös muita varoja, ohjautuen esim. yhteiseen pikkujoulujuhlaan.

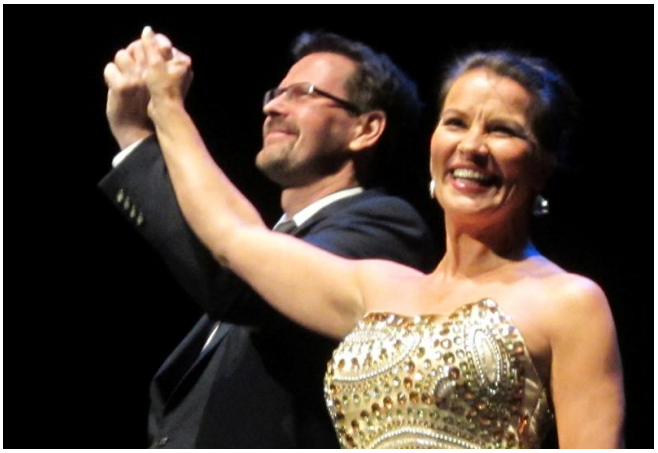

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksella toimii työnantajan ja henkilöstön yhteistyöryhmä, joka kokoontui vuoden aikana yhteensä viisi kertaa. Henkilöstön edustus on myös johtoryhmässä, joka kokoontui pääsääntöisesti kuukausittain.

TKL:n hallinnon toimipiste sijaitsee osoitteessa Jokipohjantie 24. Samassa toimipisteessä sijaitsevat myös liikenteenvalvonta ja sen yhteydessä olevat kuljettajien sosiaalitilat, sekä autotallit. Tampereen Infran huoltokorjaamo toimii samassa kiinteistössä. Keskustassa olevat kuljettajien sosiaalitilat muuttivat vuoden aikana Keskustorilta Hämeenkadun varteen. Näitä tiloja hallinnoi joukkoliikenteen tilaaja.

Johtokunta

Kertomusvuonna TKL:n johtokunnan puheenjohtajana toimi Petri Siuro. Kaupunginhallituksen edustajana oli Ilkka Sasi.

Johtokunnan esittelijänä ja tiedotusvastaavana toimi toimitusjohtaja Pekka Pirhonen. Sihteerinä ja johtokunnan tiedottajana toimi johdon assistentti Katri Lindberg. Kokouksiin osallistuivat johtokunnan jäsenten ohella asiantuntijoina liikennejohtaja Ilkka Ala-Maakala sekä kalustopäällikkö Kalle Keinonen.

TKL:n johtokunnan kokouksia oli vuonna 2012 yhteensä 10 ja pöytäkirjoihin kertyi 73 pykälää. Johtokunta teki päätöksiä mm. edellisvuoden tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen hyväksymisestä, museoautojen omistuksesta luopumisesta, linja-autojen mainos- ja huoltosopimusten uudistamisesta, vuosi- ja henkilöstösuunnitelman 2013 hyväksymisestä, sekä talousarvion 2013 ja taloussuunnitelman 2013-2015 hyväksymisestä.

Turussa 27-28.9.2012 pidettyihin valtakunnallisiin Paikallisliikenne-päiviin osallistui TKL:n edustajana johtokunnan puheenjohtaja Petri Siuro.

TKL:n johtokunta 2012

Varsinaiset jäsenet:	Varajäsenet:
Siuro Petri (vihr.), puheenjohtaja	Huhtinen Pirkko
14.5.2012 asti: Tervo Juho (sdp), vpj	Järvinen Asko
14.5.2012 alkaen: Järvinen Asko (sdp), vpj	Suhonen Pekka
Halme Pirjo (sit.)	Erma Lauri
Hirvimies Johanna (sdp)	Raskulla Siina
Ivanoff Antti (kok.)	Rikala Jarkko
Lanki Sointu (kok.)	Lähteenniemi-Pekkinen Maarit
Mäenpää Janne (vas.)	Kuusisto Riina

Tilinpäätös ja tilintarkastus

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos toimii liikelaitoksena ja kaupungin kirjanpidollisena taseyksikkönä tuottaen yhdyskuntapalveluiden tilaajayksikön tilauksen mukaisia liikennöintipalveluita.

Aiemman toimintamallin mukainen konsernituki lakkautettiin keväällä 2006. Vuonna 2008 tehdyn eläkemenoperusteisten maksujen jakotavan muutoksen yhteydessä TKL:lle kohdentui vanhojen rakenteiden aiheuttama lisäkulu, joka on kompensoitu nykyisellä 3,1 milj. euron suuruisella toiminta-avustuksella.

Liikevaihto vuonna 2012 oli 27,9 milj. euroa, kun se aiempana vuonna oli ollut 26,8 milj. euroa. Kokonaistulot nousivat 1,2 milj. euroa eli 3,9%. Edellisvuoteen verrattuna tilatut linjakilometrit laskivat 1,9%, mutta matkustajamäärä nousi 1,2%. Ajokilometrejä kohden laskettuna kustannukset nousivat 3,0% vuonna 2012. Vuoden alusta voimaan tullut uuden tuotantosopimuksen mukainen korvaus on sidottu yksityiselle sektorille maksettavan korvauksen tapaan joukkoliikenteen yleiseen kustannusindeksiin.

Kulut korkoineen ja poistoineen olivat 30,7 milj. euroa, mikä on 1,2 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna.

Suurin kuluerä, henkilöstömenot, nousi edellisvuodesta noin 1,1%, ollen 17,9 milj. euroa. Henkilöstökuluja rasitti vajaalla 0,2 milj. eurolla työaikapankkiin pääosin jo aiemmilta vuosilta kertyneen palkkavelan kirjaaminen, sekä yleinen palkkatason nousu. Toteutetuilla tehostamistoimilla saavutettiin kuitenkin samalla myös säästöjä, mistä syystä kokonaismenoissa ei tapahtunut runsasta prosenttiyksikköä suurempaa muutosta.

Kalustosta tehdyt poistot olivat runsaat 2,5 milj. euroa. Vuodesta 2000 alkaen uusien autojen poistoaika on ollut 12 vuotta, siihen mennessä hankittujen autojen jäädessä 15 vuoden poistoajalle. Investointien määrä jäi selvästi poistoja pienemmiksi, ollen vuonna 2012 vajaat 1,5 milj. euroa.

Tilikauden tulos kokonaisuudessaan muodostui runsaat 0,7 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi.

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy on suorittanut tilintarkastuksen vuoden 2012 kirjanpitoa ja hallintoa koskien helmikuun 21 päivänä 2013.

Toiminta- ja käyttösuunnitelman toteutuminen (1000 €) vuonna 2012

	Toteutunut	Käyttösuun.
Liikevaihto	27 916	27 170
Muut tuotot	389	330
Kulut	28 167	27 770
Käyttökate	3 238	2 830
Poistot	2 528	2 530
Tilikauden yli-/alijäämä	722	312
Investoinnit	1 488	1 450
Suoritteet		
Matkat vaihtoineen, 1000 kpl	22 103	
Ajokilometrit, 1000 kpl	9 596	
Taloudellisuus/kannattavuus		
Liikevaihdon muutos-%	4,3	
Käyttökate-%	10,3	
Tuotot, eur/hlö	88 466	
Menot eur/matka	1,39	
Menot, eur/ajokm	3,20	

Esitys tilikauden tuloksen (ylijäämä/alijäämä ennen varauksia) käsittelystä

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen johtokunta esittää, että ennen varauksia olevaan tilikauden ylijäämään 710.549,04 euroa lisätään poistoeron vähennyksenä 11.671,42 euroa ja syntynyt tilikauden ylijäämä 722.220,46 euroa siirretään taseeseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämän lisäykseksi.

Matti Rainio
johtokunnan pj

Kaisu Lager-Ruuti
johtokunnan vpj

Kirsi-Maarit Asplund

Taneli Dobrowolski

Johanna Hirvimies

Kalle Honkanen

Sami Kallio

Pekka Pirhonen
toimitusjohtaja

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen tuloslaskelma

	1.1. - 31.12.2012	1.1. - 31.12.2011
Liikevaihto	27 916 142,29	26 758 872,70
Liiketoiminnan muut tuotot	389 344,21	372 919,21
Tuet ja avustukset kunnalta	3 100 000,00	3 100 000,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 433 828,50	-4 672 293,15
Palvelujen ostot	-4 454 990,03	-3 877 711,08
	-9 888 818,53	-8 550 004,23
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-11 639 418,86	-11 342 154,11
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-5 556 332,86	-5 646 547,23
Muut henkilösivukulut	-690 949,91	-695 434,49
	-17 886 701,63	-17 684 135,83
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 528 081,87	-2 668 768,54
Liiketoiminnan muut kulut	-391 568,00	-548 742,37
Liikeylijäämä (-alijäämä)	710 316,47	780 140,94
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot ja -kulut	232,57	506,00
	232,57	506,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	710 549,04	780 646,94
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	11 671,42	16 597,81
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	722 220,46	797 244,75

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen tase

	2012	2011
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	11 382 300,33	12 461 072,97
	11 382 300,33	12 461 072,97
Sijoitukset		
Muut saamiset	4 186,00	4 186,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	85 920,93	77 201,75
Saamiset kunnalta	10 869 235,89	8 563 069,74
Siirtosaamiset	21 539,84	20 719,50
Muut saamiset	220 852,04	51 111,81
	11 197 548,70	8 712 102,80
Rahat ja pankkisaamiset	83 205,00	82 788,80
VASTAAVAA YHTEENSÄ	22 667 240,03	21 260 150,57
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	15 216 439,14	15 216 439,14
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	3 012 917,37	2 215 672,62
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	722 220,46	797 244,75
	18 951 576,97	18 229 356,51
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	0,00	11 671,42
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	75 900,00	121 600,00
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	434 263,52	234 990,54
Muut velat	439 628,85	452 220,17
Siirtovelat	2 765 870,69	2 210 311,93
	3 639 763,06	2 897 522,64
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	22 667 240,03	21 260 150,57

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen rahoituslaskelma

	2012	2011
Toiminnan ja investointien rahavirrat		
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	710 316,47	780 140,94
Poistot ja arvonalentumiset	2 528 081,87	2 668 768,54
Rahoitustuotot ja -kulut	232,57	506,00
Tulorahoituksen korjauserät	-47 219,24	172 779,84
	3 191 411,67	3 622 195,32
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 488 044,99	-1 360 600,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	40 255,00	127 169,92
	-1 447 789,99	-1 233 430,08
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	1 743 621,68	2 388 765,24
Rahoitustoiminnan rahavirrat		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-2 306 166,15	-1 815 902,80
Saamisten muutos muilta	-179 279,75	-29 967,41
Korottomien velkojen muutos kunnalta		-436 136,42
Korottomien velkojen muutos muilta	742 240,42	-116 086,21
Rahoitustoiminnan rahavirta yht.	-1 743 205,48	-2 398 092,84
Rahoituksen rahavirta yht.	-1 743 205,48	-2 398 092,84
Rahavarojen muutos	416,20	-9 327,60
Rahavarojen muutos	416,20	-9 327,60
Rahavarat 31.12.	83 205,00	82 788,80
Rahavarat 1.1.	82 788,80	92 116,40

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen historiaa

- TKL perustettiin 20.10.1948
- Suomen ensimmäinen säännöllisesti liikennöity johdinautolinja Hämeenkatu-Härmälä avattiin 8.12.1948
- Pyynikin halli valmistui 1949
- Tampereen Liikenne Oy:n (Takra Oy) liikenne TKL:lle 1950
- Nekalan korjaamo ja halli käyttöön 1955
- Koivistonkylän liikenne mukaan 1961
- Siniset bussit Vehmaisiin ja Viialaan asti 1962
- Tesomalle alettiin liikennöidä linjalla 4 syksyllä 1966
- Peltolammille aloitettiin liikenne aluksi osapäivävuoroilla vuoden 1967 alussa
- Almex-rahastusjärjestelmä käyttöön 1969
- Hervannan linja avattiin 1.2.1972
- Johdinautoliikenne lopetettiin 15.5.1976
- Ensimmäinen nivellinja-auto saatiin joulukuussa 1977
- Aitolahden-Teiskon matkustajien lipputuki käyttöön syksyllä 1981
- Matkustajalaskenta atk:lle 1983
- Nekalan uusi korjaamo valmistui 1984
- Nekalan uusi toimisto valmistui 1986
- Liikennelaitos sai ensimmäisen matalalattiabussin ja ensimmäiset neljä telibussia vuonna 1990
- Liikennelaitos luopui Pyynikin varikosta ja toiminnat keskitettiin Nekalaan vuonna 1992
- Liikennelaitoksen lautakunta lopetettiin ja lautakunta piti viimeisen kokouksensa 8.12.1992.
  Näin 44 vuotta kestänyt lautakuntatyö jäi historiaan.
- 10.10.1995 aloitettiin uusien matkakorttien - älykorttien - myynti veteraaneille ja 65 vuotta täyttäneille tamperelaisille
- Yhteistariffiliikenne alkoi 3.6.1996
- Liikennelaitos sai johtokunnan 1997
- Reittiopas-palvelu otettiin käyttöön vuonna 2002
- Pysäkkiaikataulut otettiin käyttöön vuonna 2003
- Reaaliaikainen informaatiojärjestelmä PARAS saatiin vakiolinjoilla täyteen käyttöön liikennelaitoksen autoissa v. 2005
- Liikennelaitos siirtyi tilaaja-tuottaja –malliin 1.4.2006
- Huoltotoiminnot siirtyivät osaksi Auto- ja konekeskuksen korjaamopalveluita 1.1.2007
- Uusi Pusatec-rahastusjärjestelmä otettiin käyttöön tammikuussa 2008
- Kilpailutuksen myötä linjat 7, 10 ja 27 siirtyivät elokuussa 2008 yksityisen sektorin operoitaviksi
- Uuden liikelaitoslain myötä nimi muuttui Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitokseksi 1.1.2009
- Kilpailutuksen myötä linjat 2 ja 15 siirtyivät elokuussa 2009 yksityisen sektorin operoitaviksi
- Kilpailutuksen myötä linja 22 siirtyi elokuussa 2010 yksityisen sektorin operoitaviksi
- Kilpailutuksen myötä linjat 17 ja 20 siirtyivät kesäkuussa 2011 yksityisen sektorin operoitaviksi

Yhteystietoja

TKL:n toimisto

Jokipohjantie 24, 33800 Tampere
Aukioloajat ma - pe 08:30 – 15:45
Konttori (040) 8062 541
Faksi (03) 5656 3210

TKL:n liikennetoimisto

Jokipohjantie 24, 33800 Tampere
Aukioloajat ma - la 06:00 – 22:00 ja su 08:00 – 21:30

TKL internetissä

www.tampere.fi/tkl
e-mail: etunimi.sukunimi@tampere.fi